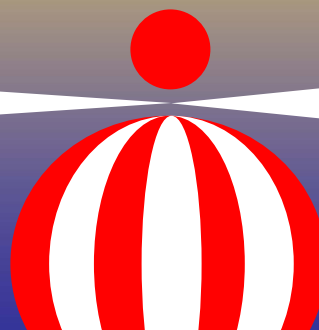

Tarptautinė švyturių administracijų asociacija
JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

International Association of Lighthouse Authorities
MARITIME BUOYAGE SYSTEM

ISBN 978-609-95066-0-9

Tarptautinė švyturių administracijų asociacija
JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

International Association of Lighthouse Authorities
MARITIME BUOYAGE SYSTEM

ISBN 978-609-95066-0-9

TURINYS

Istoriniai faktai	3
Bendrieji jūrinės ženklavimo sistemos principai	5
Jūrinės ženklavimo sistemos taisyklės	7
1. Bendrosios nuostatos	7
2. Lateraliniai ženklai (Lateral Marks)	8
3. Krypčių ženklai (Cardinal Marks)	10
4. Pavienių kliūčių ženklai (Isolated Danger Marks)	13
5. Saugių vandenų ženklai (Safe Water Marks)	13
6. Specialūs ženklai (Special Marks)	14
7. Naujos kliūtys (New Dangers)	14
8. Tarptautiniai A ir B ženklavimo regionai	15
9. Priedas „A ir B ženklavimo regionai“	16

Tarptautinė švyturių administracijų asociacija

JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

ISTORINIAI FAKTAI

Iki 1976 metų pasaulyje buvo naudojama daugiau kaip trisdešimt įvairių ženklinimo plūduriuojančiais ženklais sistemų. Didžioji dalis šių sistemų taisyklių buvo visiškai skirtingos ir tarpusavyje nesuderintos. Jūrininkai dažnai netikėtai, ypač nakties metu, aptikdavo šviečiančių ženklų, kurių reikšmė jiems būdavo ne visiškai aiški. Tai ypač būdavo pavojinga tada, kai neidentifikuojama šviesa būdavo pažymima nauja ir dar jūrlapyje nepažymėta kliūtis, tokia kaip nuskendęs ar sudužęs laivas. Tokiais atvejais, jūrininkui pasirinkus kursą, likdavo abejonių, ar priimtas sprendimas yra teisingas.

Iki XIX amžiaus pabaigos vis nepavykdavo susitarti, kaip turėtų būti naudojamos šviesos plūduriuojančiuose ženkluose. Tuo metu, kai vienos šalys raudoną šviesą naudojo kairės laivybos kanalo pusės žymėjimui, kitos šalys ją naudojo dešinės laivybos kanalo pusės žymėjimui.

Taip pat nesusitarta dėl vieningų principų, kuriais, siekiant padėti jūrininkams, reikia vadovautis įrengiant ženklus. Dauguma šalių priėmė Lateralinės sistemos principą, pagal kurį ženklai nurodo kairę ir dešinę trasos, kuria privalu judėti sutarta kryptimi, puses. Tačiau keletas šalių taip pat pasirinko ir Krypčių ženklų (keturių pagrindinių pasaulio šalių žymėjimo) principą, pagal kurį kliūtys pažymimos vienu ar keliais ženklais, išdėstytais kompas kvadrantuose, tam, kad nurodytų kliūties vietą ženklo atžvilgiu. Ši sistema ypač naudinga atviroje jūroje, kur Lateralinio ženklinimo kryptis negali būti aiškiai nustatyta.

Per eilę metų buvo daug kartų bandoma rasti bendrą sprendimą, tačiau nesėkmingai. Arčiausiai prie tarptautinio susitarimo sukurti vieningą ženklinimo sistemą buvo priartėta 1936 metais Ženevoje. Deja, dėl prasidėjusio Antrojo pasaulinio karo šis Tautų Sąjungos parengtas susitarimas nebuvo ratifikuotas. Susitarimu buvo numatyta naudoti arba Krypčių, arba Lateralinius ženklus, suskirsčius juos į dvi atskiras sistemas. Taip pat buvo numatyta raudoną spalvą naudoti kairės pusės ženklu, o žalią spalvą – visų pirmiausia nuskendusius ir sudužusius laivų žymėjimui.

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, paaiškėjo, kad daugelio šalių navigaciniai ženklai sunaikinti ir juos reikia nedelsiant atstatyti. Ženevos taisyklės buvo priimtose neatsižvelgiant į jų atitiktį vietinėms sąlygoms ar navigacinių ženklų įrengimo galimybes. Tai privedė prie didelių ir kartais konfliktinių nesutarimų, ypač tankiai apgyvendintos Šiaurės Vakarų Europos vandenys.

Daugelis šalių Šiaurės ir Pietų Amerikos kontinentuose bei kai kurios šalys Ramiajame vandenyne ir toliau teikė pirmenybę raudonai spalvai ženklinamos dešinės laivybos kanalo pusę ir naudojo tikrai Lateralinę ženklinimo sistemą.

Ši padėtis Tarptautinei švyturių administracijų asociacijai (International Association of Lighthouse Authorities - IALA)* buvo gerai žinoma, todėl dar 1965 metais asociacija įsteigė tarptautinį Technikos komitetą, kuris turėjo išnagrinėti šią problemą ir pateikti pasiūlymus.

Komitetui teko spręsti tris pagrindines problemas:

i. Poreikis kuo ilgiau išsaugoti esamus navigacinius ženklus, vengiant pernelyg didelių išlaidų.

ii. Kaip žalia ir raudona spalvos turi būti naudojamos žymint laivybos kanalus?

iii. Lateralinio ir Krypčių ženklinimo taisyklių suderinimo poreikis.

Bandymai pasiekti visišką vieningumą nebuvo sėkmingi. Naujas postūmis Technikos komitetui spręsti užduotį buvo daugybė pražūtingų avarių Doverio sąsiaurio rajone 1971 metais. Nuskendę arba sudužę laivai, išsidėstę vienoje laivybos kelių atskyrimo schemos trasoje, nubraukė visas pastangas paženklinti juos visiems aiškiai suprantamu būdu.

* Dabartinis pavadinimas – „Tarptautinė jūrinių navigacinių ženklų ir švyturių administracijų asociacija“ (International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities - IALA)

Buvo manoma, kad prieštaravimams pašalinti, pirmiausia būtina parengti dvi sistemas: vienoje raudoną spalvą naudoti kairės laivybos kanalo pusės žymėjimui, o kitoje – dešinės laivybos kanalo pusės žymėjimui. Šios sistemos buvo atitinkamai pavadintos A sistema ir B sistema.

A sistemos taisyklės, kurios apima ir Krypčių ir Lateralinius ženklus, buvo baigtos rengti 1976 metais ir pripažintos Tarpyvyriausybinių jūrų konsultacinės organizacijos (Inter-Governmental Maritime Consultative Organization – IMCO). Sistemą pradėta įdiegti 1977 metais, ir jos naudojimas palaipsniui paplito Europoje, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, Afrikoje, Persijos įlankoje ir kai kuriose Azijos šalyse.

B sistemos taisyklės buvo parengtos 1980 metų pradžioje ir atrodė tinkamos pritaikyti Šiaurės, Centrinės ir Pietų Amerikos, Japonijos, Korėjos ir Filipinų šalyse.

Abiejų sistemų taisyklės buvo tokios panašios, kad Tarptautinės švyturių administracijų asociacijos Vykdomasis komitetas nusprendė dviejų sistemų taisyklių rinkinius sujungti į vieną, dabar žinomą kaip „Tarptautinės švyturių administracijų asociacijos Jūrinė ženklinimo sistema“ („The IALA Maritime Buoyage System“). Šis vieningas taisyklių rinkinys leidžia Švyturių administracijoms pagal regionus pasirinkti – raudoną spalvą naudoti kairės ar dešinės laivybos kanalo pusės žymėjimui. Yra du regionai dabar žinomi kaip A regionas ir B regionas.

Siekiant sudaryti vieningą taisyklių rinkinį, kuriame būtų įvertinti ir B regiono šalių poreikiai, buvo pasiūlyta padaryti nedidelius papildymus patvirtintose A sistemos taisyklėse. Šie papildymai buvo nežymūs ir nedarė jokių reikšmingų pokyčių tuo metu jau diegiamai A sistemai.

Konferencijoje, kurią Tarptautinė švyturių administracijų asociacija, padedama Tarpyvyriausybinių jūrų konsultacinės organizacijos ir Tarptautinės hidrografijos organizacijos sušaukė 1980 metų lapkričio mėnesį, susirinko 50 šalių Švyturių administracijos ir 9 tarptautinių organizacijų atstovai, besirūpinantys navigacinėmis priemonėmis, ir susitarė priimti naujos jungtinės sistemos taisykles. Taip pat buvo patvirtintos ir ženklinimo regionų ribos, pavaizduotos prie taisyklių pridėtame žemėlapyje. Konferencija taip pat pabrėžė bendradarbiavimo tarp kaimyninių šalių ir hidrografinių tarnybų, diegiant naują sistemą, būtinumą.

Taip Tarptautinės švyturių administracijų asociacijos Jūrinė ženklinimo sistema pirmą kartą suteikė galimybę bet kurios šalies jūrininkui nustatyti savo buvimo vietą ir išvengti pavojų nesibaiminant nevienareikšmiško ženklinimo. Tai svarbus ir teigiamas indėlis į gyvybės ir turto saugumo užtikrinimą jūroje.

Tarptautinė švyturių administracijų asociacija

JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

BENDRIEJI SISTEMOS PRINCIPAI

Tarptautinės švyturių administracijų asociacijos Jūrinėje ženklinimo sistemoje yra penkių tipų navigaciniai ženklai, kurie, atsižvelgiant į aplinkybes ir sąlygas, gali būti įrengti panaudojant įvairias jų kombinacijas. Jūrininkai gali lengvai atskirti navigacinius ženklus pagal nesunkiai atpažįstamas skiriamąsias savybes.

Lateraliniai ženklai A ir B regionuose yra skirtingi, o kitų keturių tipų ženklai – vienodi abiem regionams.

LATERALINIAI ŽENKLAI

LATERAL MARKS

Laikantis „Sutartinės ženklinimo krypties“, A regione Lateralinių ženklų raudona ir žalia spalvos tiek dieną, tiek naktį skirtos ženklinti atitinkamai kairę ir dešinę kanalo puses. B regione atvirkščiai, raudona spalva skirta dešinei kanalo pusei, o žalia kairei kanalo pusei ženklinti.

Vieta, kurioje kanalas išsišakoja, gali būti paženklinta naudojant modifikuotą Lateralinį ženklą, tam, kad būtų galima atskirti pagrindinį kanalą, t. y. atsakingos administracijos oficialiai nustatytą pirmaeilės reikšmės trasą arba kanalą.

KRYPČIŲ ŽENKLAI

CARDINAL MARKS

Krypčių ženklai nurodo, kad didžiausi gylyai rajone yra toje pasaulio šalies nuo ženklo pusėje, kurios vardu jis pavadintas. Šio principo būtina laikytis ir tada, kai, pavyzdžiui, laivybai tinkami gylyai yra ne tikrai į šiaurę nuo šiaurės krypties ženklo, o ir į rytus arba vakarus nuo jo. Jūrininkas žino, kad plaukioti yra saugu į šiaurę nuo šio ženklo, tačiau dėl tolesnių veiksmų turi vadovautis informacija jūrlapyje.

Privaloma forma Krypčių ženklu nėra nustatyta, tačiau paprastai tai yra stulpas arba gairė. Krypčių ženklai spalvinami juodomis ir geltonomis horizontaliomis juostomis, o jiems būdingas viršūnės ženklas visada susideda iš dviejų juodų kūgių.

Krypčių ženklų spalvinimui išiminti viršūnės ženklą galima laikyti kaip rodyklę, nurodančią juodų juostų padėtį:

Viršūnės ženklo abiejų kūgių smaigaliai nukreipti į viršų – juoda juosta virš geltonos juostos;

Viršūnės ženklo abiejų kūgių smaigaliai nukreipti į apačią – juoda juosta po geltona juosta;

Viršūnės ženklo abiejų kūgių smaigaliai nukreipti priešingomis kryptimis – juoda juosta virš ir po geltona juosta;

Viršūnės ženklo abiejų kūgių smaigaliai nukreipti vienas į kitą – juoda juosta tarp dviejų geltonų juostų.

Krypčių ženklu taip pat skirta tam tikra baltos šviesos blyksnių sistema. Šviesos blyksnių ritmiškumas iš esmės visais atvejais yra „labai greitas“ (LGr) arba „greitas“ (Gr), o jų blykčiojimo periodas dalinamas į įvairaus ilgio atkarpas. „Labai greitas blykčiojimas“ reiškia 120 arba 100 blyksnių per minutę, o „greitas“ – 50 arba 60 blyksnių per minutę.

Krypčių ženklų šviesos turi šias skiriamąsias savybes:

Šiaurės – nenutrūkstami „labai greitai“ arba „greiti“ šviesos blyksniai;

Rytų – trys „labai greitai“ arba trys „greiti“ blyksniai, po kurių seka tamsos tarpas;

Pietų – šeši „labai greitai“ arba „greiti“ blyksniai, po kurių tuojau pat seka ilgas blyksnis ir tamsos tarpas;

Vakarų – devyni „labai greitai“ arba „greiti“ blyksniai, po kurių seka tamsos tarpas.

Šviesos blyksnių skaičius trys, šeši ir devyni, nustatyti Krypčių ženklams, lengva atsiminti, kadangi Krypčių ženklai, išdėstyti kliūtis atžvilgiu, asocijuojasi su skaičiais ant laikrodžio ciferblato. Ilgas šviesos blyksnis, apibrėžiamas kaip šviesos signalas, matomas ne trumpiau kaip 2 sekundes, yra tiksliai priemonė užtikrinti, kad trys arba devyni „labai greitai“ arba „greiti“ blyksniai nebūtų suprasti kaip šeši blyksniai.

Galima pastebėti, kad baltos šviesos signalai nustatyti kitiems dviem ženklams. Kiekvienas jų turi savitą ritmiškumą, neleidžiantį jų supainioti su krypčių ženklų šviesų „labai greitais“ arba „greitais“ šviesos blyksniais.

PAVIENIŲ KLIŪČIŲ ŽENKLAI *ISOLATED DANGER MARKS*

Pavienės kliūtis ženklas įrengiamas ant arba virš nedidelio ploto kliūtis, aplink kurią iš visu pusių yra laivybai tinkami vandenys. Šio ženklo skiriamosios ypatybės – viršūnės ženklas, sudarytas iš dviejų juodų rutulių, ir Grupinis blykčiojantis (du blyksniai) baltos šviesos signalas skirti tam, kad Pavienių kliūčių ženklai būtų susieti su Krypčių ženklais.

SAUGIŲ VANDENŲ ŽENKLAI *SAFE WATER MARKS*

Saugių vandenų ženklas rodo, kad vandenys iš visų pusių aplink jį tinkami laivybai, tačiau navigacinės kliūtys juo neženklinamos. Saugių vandenų ženklai gali būti naudojami laivybos kanalo (farvaterio) ašies arba priartėjimui prie kranto ženklinimui.

Saugių vandenų ženklai gana aiškiai skiriasi nuo pavienės kliūtis ženklinančių ženklų. Jie yra rutulio, stulpo ar gairės pavidalo, o jų viršūnės ženklas – raudonos spalvos rutulys. Tai vienintelis tipas ženklų, kurie spalvinami vertikaliomis raudonomis ir baltomis juostomis. Jų šviesa, jeigu įrengta, yra balta ir turi izofazinį, užtemstantį, ilgo šviesos blyksnio arba Morzės abėcėlės „A“ raidės ritmus.

SPECIALŪS ŽENKLAI *SPECIAL MARKS*

Specialūs ženklai nėra skirti tiesiogiai navigaciniams tikslams, jų paskirtis – pažymėti specialų plotą arba vietos ypatybę, apie kuriuos žinių galima rasti jūrlapyje arba kitokiame navigaciniame dokumente.

Specialūs ženklai spalvinami geltonai. Jų viršūnėje gali būti įrengtas geltonos spalvos „X“ formos ženklas ir šviesa, jeigu ji įrengta, yra taip pat geltona. Kad geltona šviesa blogo matomumo sąlygomis nebūtų supainiota su balta, specialių ženklų geltonos šviesos signalai negali turėti tų ritmų, kurie yra naudojami baltoms šviesoms.

Specialūs ženklai gali būti bet kokios formos, tačiau ši forma neturi prieštarauti ženklinimo sistemos principams, pavyzdžiui, įrengiant specialų ženklą kairėje laivybos kanalo (farvaterio) pusėje, jo forma gali būti cilindrinė, tačiau negali būti kūginė. Specialių ženklų paskirčiai nurodyti jie gali būti papildomai pažymėti raidėmis arba skaičiais.

NAUJOS KLIŪTYS *NEW DANGERS*

Reikia atkreipti ypatingą dėmesį, kad „Nauja kliūtis“, kuri dar nėra nurodyta navigaciniuose leidiniuose, iki tol, kol informacija apie ją bus tinkamai paskelbta, gali būti paženklinta tiksliai dubliuojant įprastinį ženklą. „Naujos kliūtis“ ženklas gali turėti radiolokacinį švyturį-atsakiklį, perduodantį Morzės abėcėlės „D“ raidę.

Tarptautinė švyturių administracijų asociacija

JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

TAISYKLĖS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Taikymo sritys

Ši sistema nustato taisykles, kurios taikomos visiems stacionariems ir plūduriuojantiems ženklams (išskyrus švyturius, sektorines šviesas, vedlines šviesas bei ženklus, laivus-švyturius ir didelius navigacinius plūdurus), naudojamiems pažymėti arba nurodyti:

1.1.1. Laivybos kanalų ribas.

1.1.2. Natūralias gamtines ar kitas, tokias kaip nuskendusius ar sudužusius laivų liekanas, kliūtis.

1.1.3. Jūrininkams svarbius rajonus arba objektus.

1.1.4. Naujas navigacines kliūtis.

1.2. Ženklų tipai

Sistema numato penkių tipų ženklus, kurie gali būti naudojami įvairiomis kombinacijomis:

1.2.1. **Lateraliniai ženklai** naudojami sąsajoje su „Sutartine ženklinimo kryptimi“, dažniausiai taikomi ženklinti gerai apibrėžtiems kanalams. Šie ženklai nurodo trasas, kuria plaukia laivai, kairę ir dešinę puses. Vietoje, kurioje kanalas išsišakoja, pagrindiniam nurodyti, galima įrengti modifikuotą Lateralinį ženklą. Kaip aprašyta 2 ir 8 punktuose, Lateraliniai ženklai A ir B regionuose skirtingi.

1.2.2. **Krypčių ženklai**, kartu naudojant laivo kompasą, jūrininkui nurodo, kuria pasaulio šalies kryptimi jis gali rasti laivybai tinkamus vandenį.

1.2.3. **Pavienių kliūčių ženklai** žymi nedideles navigacines kliūtis, aplink kurias vandenys tinka laivybai visomis kryptimis.

1.2.4. **Saugių vandens ženklai** nurodo, kad aplink vietą, kurioje jie įrengti, vandenys tinka laivybai visomis kryptimis, pvz., laivybos kanalo ašies ženklai.

1.2.5. **Specialūs ženklai** nėra skirti tiesiogiai navigaciniams tikslams, jų paskirtis - pažymėti specialų plotą arba vietos ypatybę, kurie yra nurodyti navigaciniuose dokumentuose.

1.3. Ženklų reikšmės nustatymo metodas

Ženklų reikšmė nustatoma pagal vieną arba kelis požymius:

1.3.1. naktį - pagal šviesos signalo spalvą ir ritmiškumą;

1.3.2. dieną - pagal spalvą, formą, viršūnės ženklą.

2. LATERALINIAI ŽENKLAI *LATERAL MARKS*

2.1. Sutartinės ženklavimo krypties apibrėžimas

„Sutartinė ženklavimo kryptis“, kuri privalo būti nurodyta atitinkamuose navigaciniuose dokumentuose, gali būti:

2.1.1. pagrindinė kryptis, kuria jūrininkas iš jūros artėja prie uosto, upės, įlankos arba kitų vandens kelių, arba

2.1.2. kryptis, kurią, prireikus ir suderinus su kaimyninėmis šalimis, nustato atitinkama administracija. Ši kryptis iš esmės turėtų atitikti laikrodžio rodyklės judėjimo kryptį sausumos atžvilgiu.

2.2. Tarptautiniai ženklavimo regionai

Yra du tarptautiniai ženklavimo regionai – A ir B, kuriuose lateraliniai ženklai yra skirtingi. Šie ženklavimo regionai nurodyti 8 punkte.

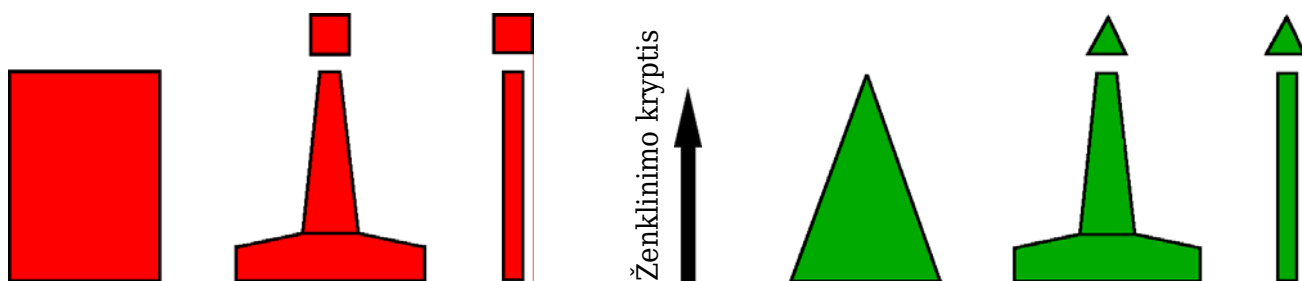
2.3. A rajono Lateralinių ženklų aprašymas

2.3.1. Kairės pusės ženklai *Port hand Marks*

Spalva: raudona
Forma (plūduri): cilindras, stulpas arba gairė
Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): raudonas cilindras
Šviesa (jeigu įrengta):
Spalva: raudona
Signalų ritmiškumas: bet kuris, išskyrus aprašytą 2.3.3 punkte

2.3.2. Dešinės pusės ženklai *Starboard hand Marks*

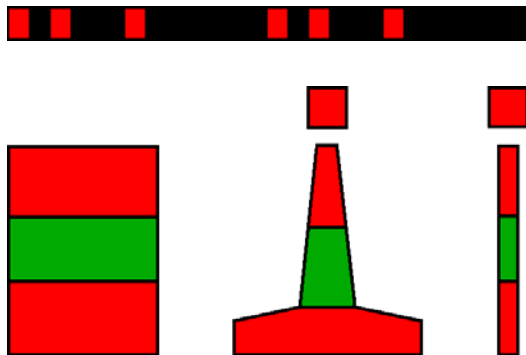
Spalva: žalia
Forma (plūduri): kūgis, stulpas arba gairė
Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): žalias kūgis smaigaliu į viršų
Šviesa (jeigu įrengta):
Spalva: žalia
Signalų ritmiškumas: bet kuris, išskyrus aprašytą 2.3.3 punkte

2.3.3. Plaukiant „Sutartine ženklavimo kryptimi“, vieta, kurioje kanalas išsišakoja, gali būti paženklinta modifikuotu kairės arba dešinės pusės Lateraliniu ženklu tam, kad būtų nurodytas pagrindinis kanalas.

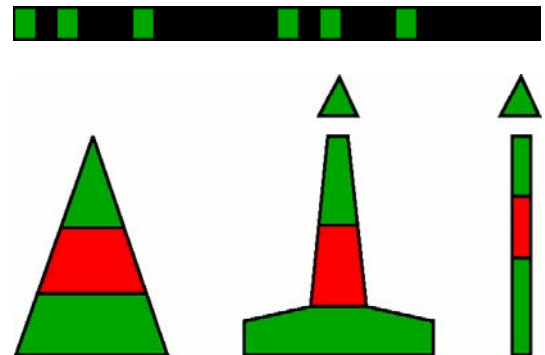
2.3.3.1. Pagrindinis kanalas iš dešinės *Preferred channel to Starboard*

Spalva: raudona su plačia žalia horizontalia juosta
 Forma (plūduri): cilindras, stulpas arba gairė
 Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): raudonas cilindras
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: raudona
 Ritmiškumas: Kompozicinis grupinis blykčiojantis (2+1)

2.3.3.2. Pagrindinis kanalas iš kairės *Preferred channel to Port*

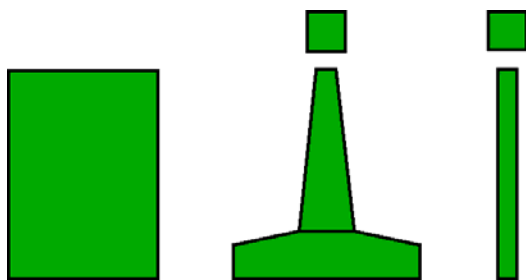
Spalva: žalia su plačia raudona horizontalia juosta
 Forma (plūduri): kūgis, stulpas arba gairė
 Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): žalias kūgis smaigaliu į viršų
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: žalia
 Ritmiškumas: Kompozicinis grupinis blykčiojantis (2+1)

2.4. B regiono Lateralinių ženklų aprašymas

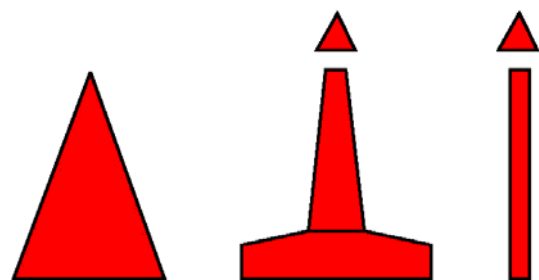
2.4.1. Kairės pusės ženklai *Port hand Marks*

Spalva: žalia
 Forma (plūduri): cilindras, stulpas arba gairė
 Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): žalias cilindras
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: žalia
 Ritmiškumas: bet kuris, išskyrus nurodytą 2.4.3 punkte

2.4.2. Dešinės pusės ženklai *Starboard hand Marks*

Spalva: raudona
 Forma (plūduri): kūgis, stulpas arba gairė
 Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): raudonas kūgis smaigaliu į viršų
 Šviesa: (jeigu įrengta):
 Spalva: raudona
 Ritmiškumas: bet kuris, išskyrus nurodytą 2.4.3 punkte

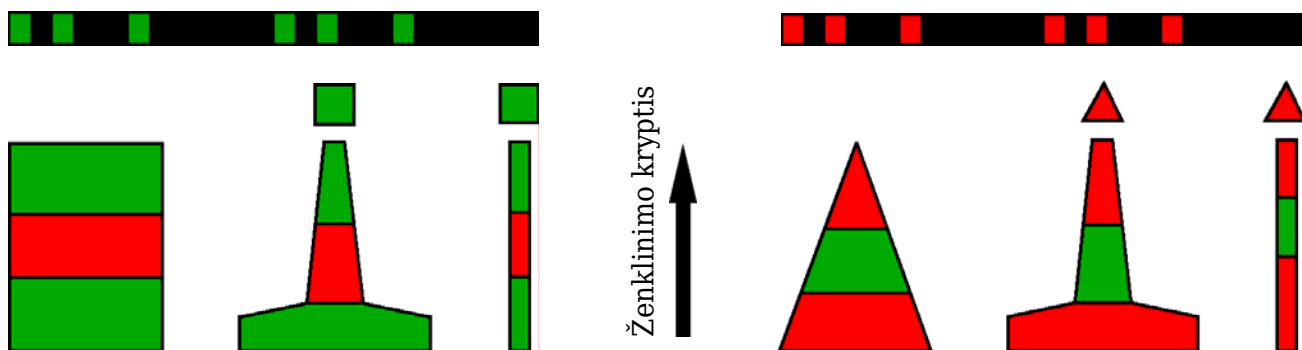
2.4.3. Plaukiant „Sutartine ženklavimo kryptimi“, vieta, kurioje kanalas išsišakoja, gali būti paženklinta modifikuotu kairės arba dešinės pusės Lateraliniu ženklu tam, kad būtų nurodytas pagrindinis kanalas.

2.4.3.1. Pagrindinis kanalas iš dešinės
Preferred channel to Starboard

Spalva: žalia su plačia raudona horizontalia juosta
Forma (plūduri): cilindras, stulpas arba gairė
Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): žalias cilindras
Šviesa (jeigu yra):
Spalva: žalia
Ritmiškumas: Kompozicinis grupinis blykčiojantis (2+1)

2.4.3.2. Pagrindinis kanalas iš kairės
Preferred channel to Port

Spalva: raudona su plačia žalia horizontalia juosta
Forma (plūduri): kūgis, stulpas arba gairė
Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): raudonas kūgis smaigaliu į viršų
Šviesa (jeigu įrengta):
Spalva: raudona
Ritmiškumas: Kompozicinis grupinis blykčiojantis (2+1)

2.5. Bendrosios taisyklės Lateraliniams ženkliams

2.5.1. Forma.

Ten, kur Lateralinių ženklų atpažinimui negalima pasikliauti jų cilindro ar kūgio forma, ženklai, jei tai praktiškai įgyvendinama, privalėtų turėti atitinkamą viršūnės ženklą.

2.5.2. Žymėjimas skaičiais arba raidėmis.

Jeigu kanalo ženklai, ženklinantys kanalo (farvaterio) puses, numeruojami arba ženklinami raidėmis, numeracijos arba raidžių eilės tvarka turi sutapti su „Sutartine ženklavimo kryptimi“.

3. KRYPČIŲ ŽENKLAI
CARDINAL MARKS

3.1. Krypčių kvadrantų ir ženklų apibrėžimas

3.1.1. Keturi pasaulio šalių kvadrantus tarpusavyje apriboja tikrieji pelengai į šiaurės vakarus (NW), šiaurės rytus (NE), pietų rytus (SE) ir pietų vakarus (SW), išmatuoti iš ženklinamo objekto centro.

3.1.2. Krypčių ženklas vadinamas pagal kvadranto, kuriame jis įrengtas, pavadinimą.

3.1.3. Krypties ženklo pavadinimas nurodo tą pasaulio šalies pusę, iš kurios ženklas turi būti apiplauktas.

3.2. Krypčių ženklų naudojimas

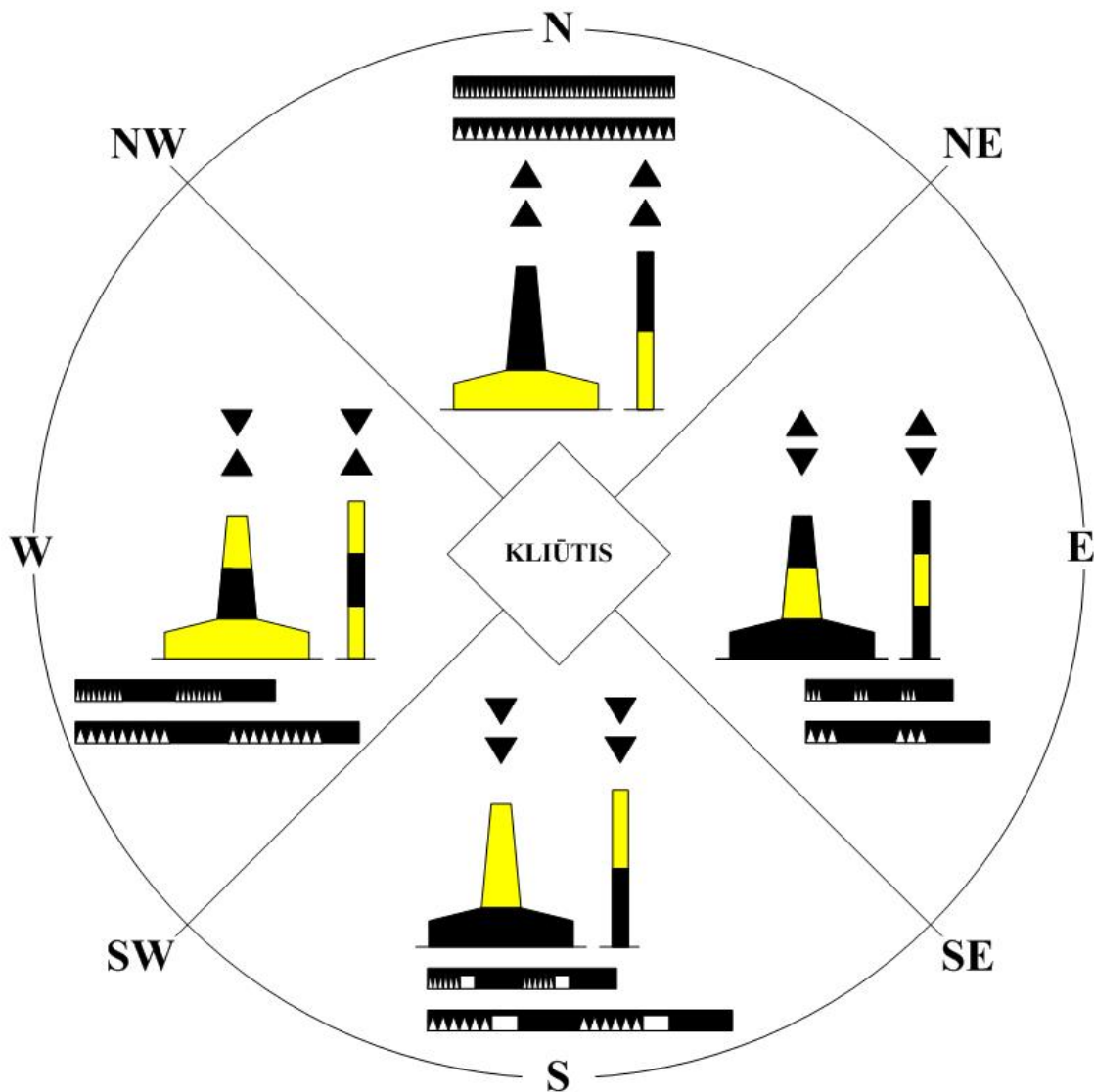
Krypčių ženklai gali būti naudojami, pavyzdžiui:

3.2.1. nurodyti, kad giliausi vandenys šioje vietoje yra ženklo pavadinimo kryptimi;

3.2.2. nurodyti, kuria kryptimi saugiausia apiplaukti kliūtį;

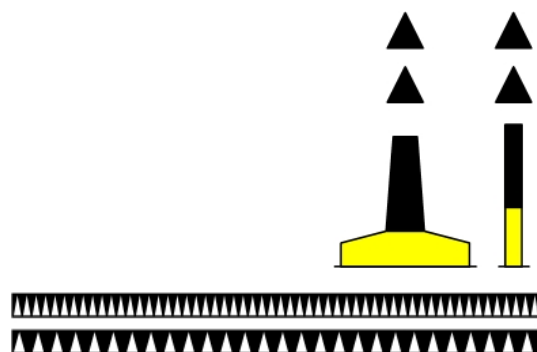
3.2.3. atkreipti dėmesį į laivybos kanalo ypatybę, tokią kaip išlinkimas, susijungimas, išsišakojimas arba vietą, kur baigiasi sekluma.

3.3. Krypčių ženklų aprašymas

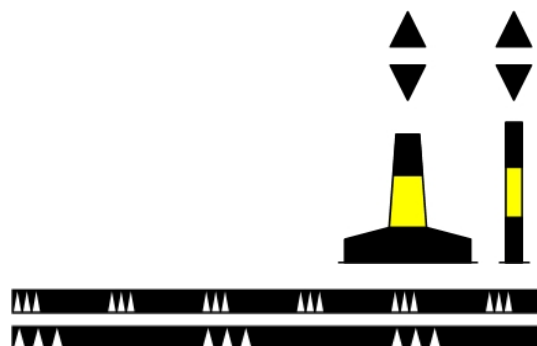
3.3.1. Šiaurės krypties ženklai *North Cardinal Marks*

Viršūnės ženklas^(a): du vienas virš kito išdėstyti juodi kūgiai, kurių smaigaliai nukreipti į viršų
 Spalva: viršuje juoda, apačioje geltona
 Forma: stulpas arba gairė
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: balta
 Ritmiškumas: LGr arba Gr

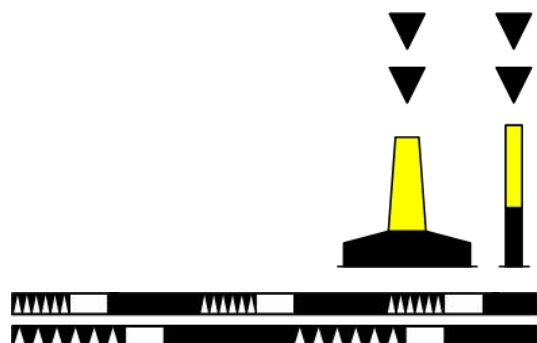
3.3.2. Rytų krypties ženklai *East Cardinal Marks*

Viršūnės ženklas^(a): du vienas virš kito išdėstyti juodi kūgiai, kurių smaigaliai nukreipti priešingomis kryptimis
 Spalva: juoda su horizontalia geltona juosta
 Forma: stulpas arba gairė
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: balta
 Ritmiškumas: LGr(3) kas 5s arba Gr(3) kas 10s

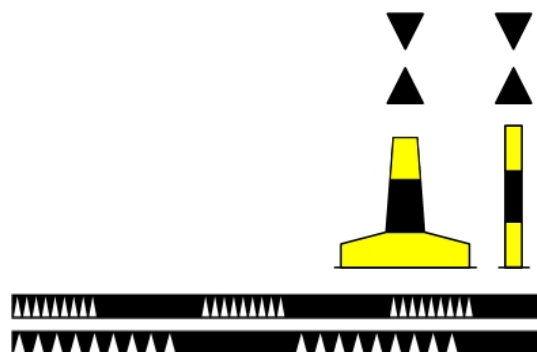
3.3.3. Pietų krypties ženklai *South Cardinal Marks*

Viršūnės ženklas^(a): du vienas virš kito išdėstyti juodi kūgiai, kurių smaigaliai nukreipti į apačią
 Spalva: viršuje geltona, apačioje juoda
 Forma: stulpas arba gairė
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: balta
 Ritmiškumas: LGr(6) + ilgas blyksnis kas 10s arba Gr(6) + ilgas blyksnis kas 15s

3.3.4. Vakarų krypties ženklai *West Cardinal Marks*

Viršūnės ženklas^(a): du vienas virš kito išdėstyti juodi kūgiai, kurių smaigaliai nukreipti vienas priešais kitą
 Spalva: geltona su horizontalia juoda juosta
 Forma: stulpas arba gairė
 Šviesa (jeigu įrengta):
 Spalva: balta
 Ritmiškumas: LGr(9) kas 10s arba Gr(9) kas 15s

(a) Viršūnės ženklas, susidedantis iš dviejų kūgių, yra labai svarbus požymis identifikuojant Krypčių ženklus šviesiu paros metu ir pagal galimybes turi būti visada naudojamas. Jis privalo būti kiek galima didesnių matmenų su aiškiu tarpu tarp kūgių.

4. PAVIENIŲ KLIŪČIŲ ŽENKLAI ISOLATED DANGER MARKS

4.1. Pavienių kliūčių ženklų apibrėžimas

Pavienių kliūčių ženklai – tai ženklai, įrengti ant arba virš pavienių kliūčių, aplink kurias yra vandenys, tinkami laivybai.

4.2. Pavienių kliūčių ženklų aprašymas

Viršūnės ženklas^(b): du vienas virš kito išdėstyti juodi rutuliai

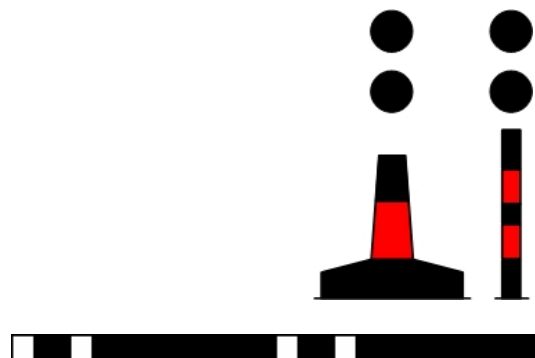
Spalva: juoda su viena ar keliomis plačiomis horizontaliomis raudonomis juostomis

Forma: bet kuri, neprieštaraujanti Lateralinių ženklų formoms; rekomenduojama stulpas arba gairė

Šviesa (jeigu įrengta):

Spalva: balta

Ritmiškumas: Grupinis blykčiojantis (2)

5. SAUGIŲ VANDENŲ ŽENKLAI SAFE WATER MARKS

5.1. Saugių vandenų ženklų apibrėžimas

Saugių vandenų ženklai naudojami nurodyti, kad aplink juos esantys vandenys yra tinkami laivybai; čia įeina ženklai, nurodantys ašies linijas bei kanalų vidurį. Tokie ženklai taip pat gali būti naudojami kaip alternatyva Krypčių arba Lateraliniams ženkams nurodyti priartėjimui prie kranto.

5.2. Saugių vandenų ženklų aprašymas

Spalva: raudonos ir baltos vertikalios juostos

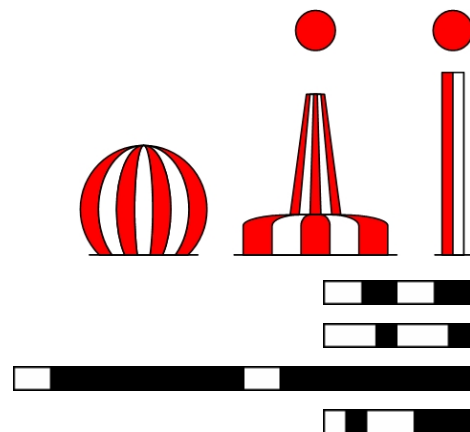
Forma: sfera, stulpas arba gairė su viršūnės ženklu rutuliu

Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): vienas raudonas rutulys

Šviesa (jeigu įrengta):

Spalva: balta

Ritmiškumas: Izofazinis, užtemstantis, vienas ilgas blyksnis kas 10 s arba Morzės abėcėlės „A“ raidė.

^(b) Viršūnės ženklas, susidedantis iš dviejų rutulių, yra labai svarbus požymis identifikuojant pavienių kliūčių ženklus šviesiu paros metu ir pagal galimybes turi būti visada naudojamas. Jis privalo būti kiek galima didesnių matmenų su aiškiu tarpu tarp rutulių.

6. SPECIALŪS ŽENKLAI SPECIAL MARKS

6.1. Specialių ženklų apibrėžimas

Specialūs ženklai nėra skirti tiesiogiai navigaciniams tikslams, jų paskirtis – pažymėti specialų plotą arba vietos ypatybę, kurie yra nurodyti atitinkamuose navigaciniuose dokumentuose, pavyzdžiui:

6.1.1. vandenynų duomenų kaupimo sistemų (Ocean Data Acquisition Systems - ODAS) ženklai;

6.1.2. laivybos trasų atskyrimo ženklai, jei įprastinis kanalų ženklavimas gali suklaidinti;

6.1.3. grunto gramzdinimo rajonų ženklai;

6.1.4. karinių pratybų rajonų ženklai;

6.1.5. povandeninių kabelių arba vamzdynų trasų ženklai;

6.1.6. rekreacinių rajonų ženklai.

6.2. Specialių ženklų aprašymas

Spalva: geltona

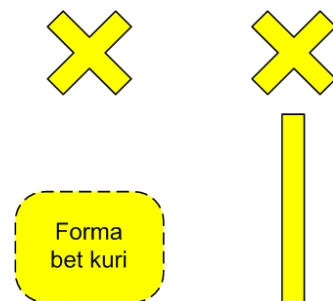
Forma: bet kuri, tačiau neprieštaraujanti kitų ženklavimo sistemos ženklų formoms

Viršūnės ženklas (jeigu įrengtas): geltona „X“ formos figūra

Šviesa (jeigu įrengta):

Spalva: geltona

Ritmiškumas: bet kuris, išskyrus aprašytus 3, 4, arba 5 punktuose

6.3. Papildomi specialūs ženklai

Kiti specialūs ženklai, neišvardinti 6.1 ir neaprašyti 6.2 punktuose, gali būti įrengti atsakingos administracijos, kai to reikalauja ypatingos aplinkybės. Papildomi specialūs ženklai negali prieštarauti įprastiniams sistemos ženklams ir apie juos turi būti paskelbta atitinkamuose navigaciniuose leidiniuose ir Tarptautinė švyturių administracijų asociacija apie juos turi būti informuota kaip įmanoma greičiau.

7. NAUJOS KLIŪTYS NEW DANGERS

7.1. Naujų kliūčių apibrėžimas

Terminas „Naujos kliūtys“ naudojamas naujai aptiktiems navigaciniams pavojams, kurie nėra aprašyti navigaciniuose leidiniuose, apibūdinti. „Naujos kliūtys“ apima natūraliai susidariusius, tokius kaip smėlėtos seklos arba uolos, arba dėl žmogaus veiklos atsiradusius, tokius kaip nuskendę arba sudužę laivai, navigacinius pavojus.

7.2. Naujų kliūčių ženklėjimas

7.2.1. „Naujos kliūtys“ ženklėjamos vadovaujantis šiomis taisyklėmis. Jei atitinkama administracija šitokią kliūtį laiko ypač pavojinga, bent vienas iš ženklų turi būti kaip įmanoma greičiau dubliuotas.

7.2.2. Bet kuris šiam tikslui įrengtas šviečiantis ženklas privalo turėti Krypties ar Lateraliniam ženklui numatytą „labai greitą“ (LGr) arba „ greitą“ (Gr) šviesos signalo ritmą.

7.2.3. Dubliuojantis ženklas visais atžvilgiais turi būti identišką pagrindiniam.

7.2.4. „Nauja kliūtis“ gali būti pažymėta radiolokaciniu švyturiu-atsakikliu, perduodančiu Morzės abėcėlės „D“ raidę ir radaro displejaus ekrane rodančiu 1 jūrų mylios ilgio signalą.

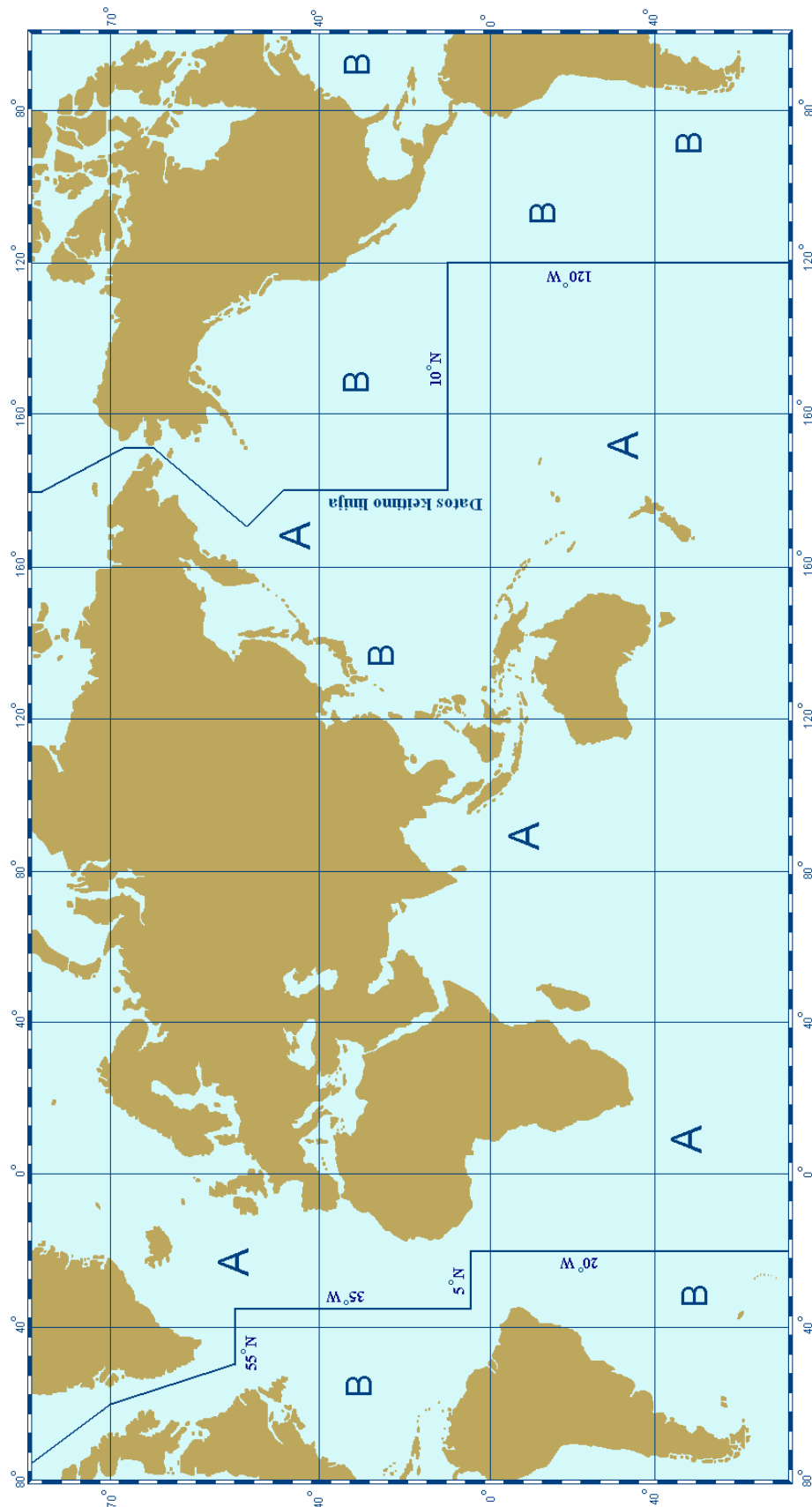
7.2.5. Dubliuojantis ženklas gali būti panaikintas, atitinkamai administracijai įsitikinus, jog informacija apie „Naują kliūtį“ išplatinta pakankamu mastu.

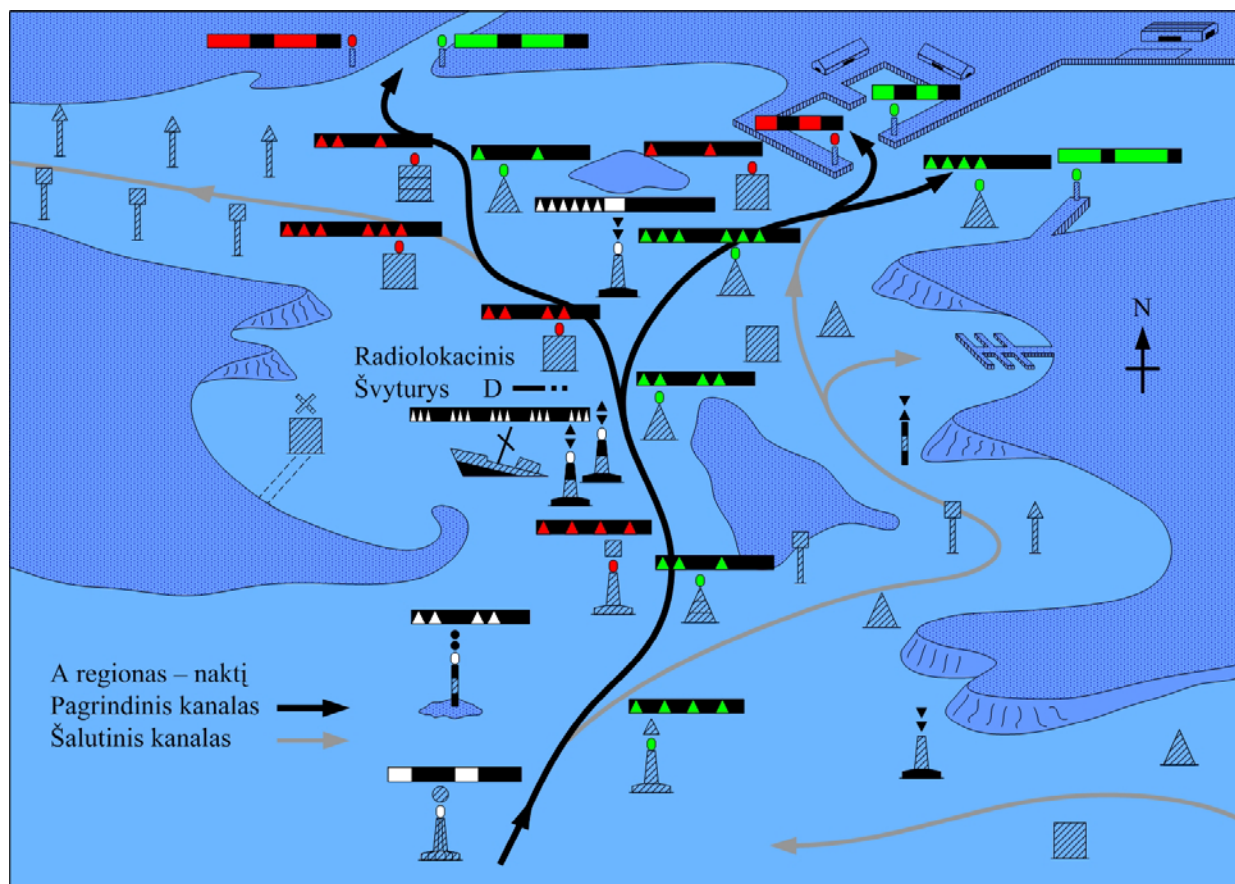
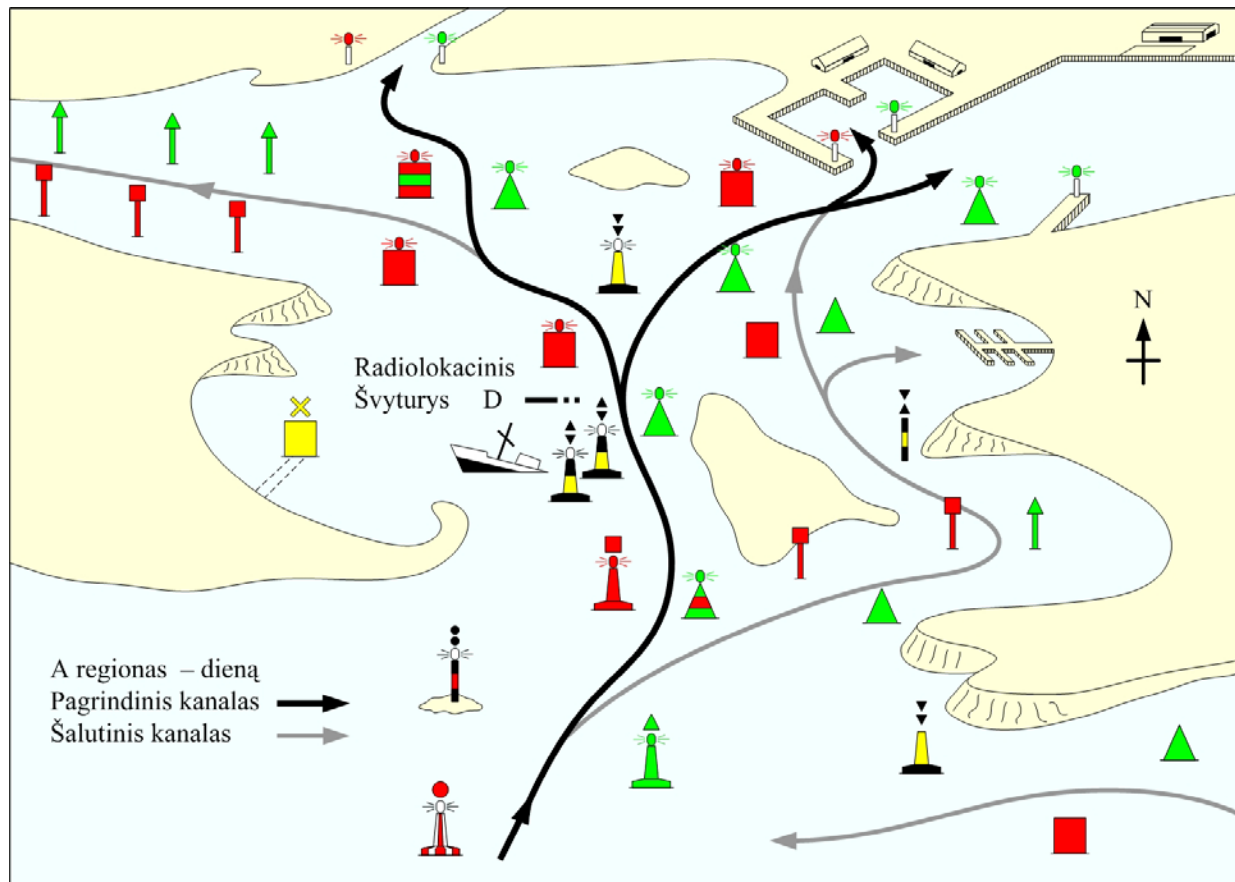
8. TARPTAUTINIAI A IR B ŽENKLINIMO REGIONAI

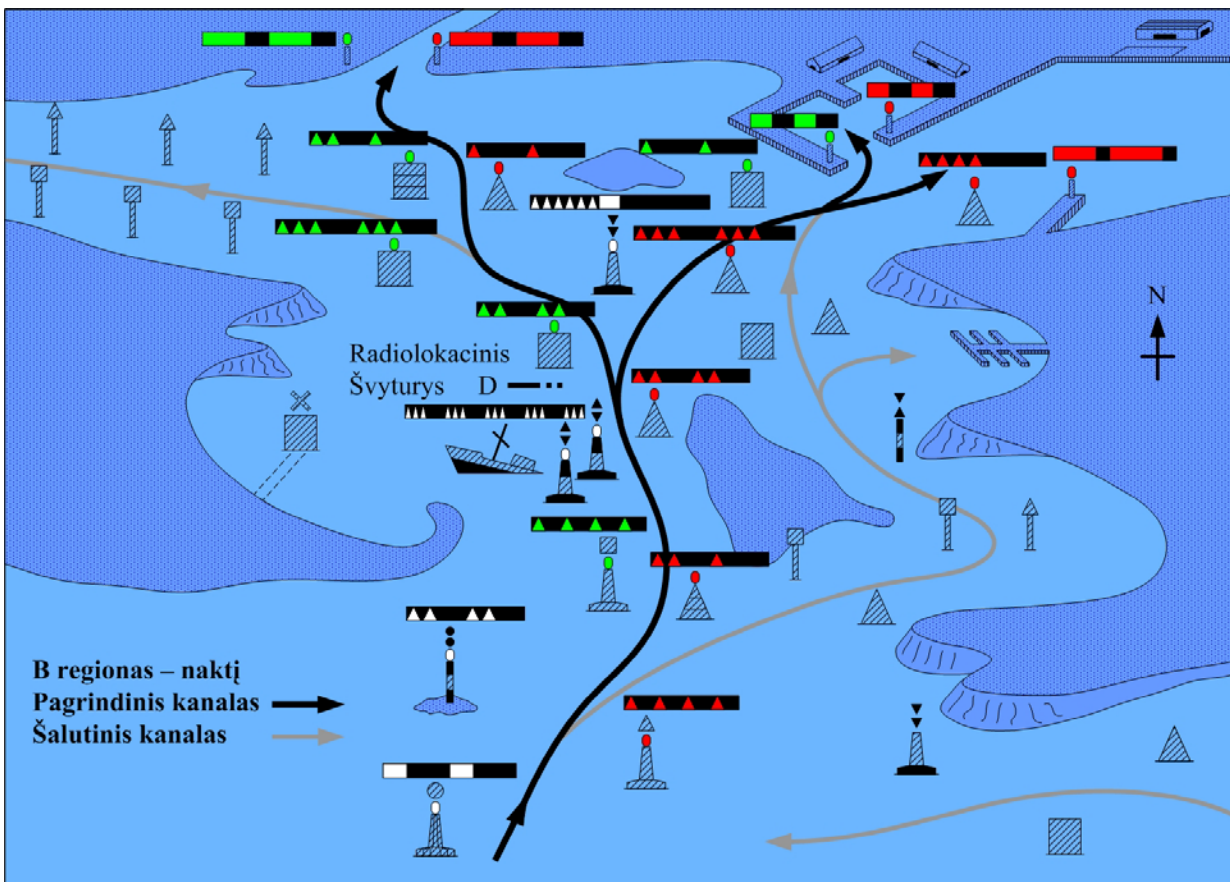
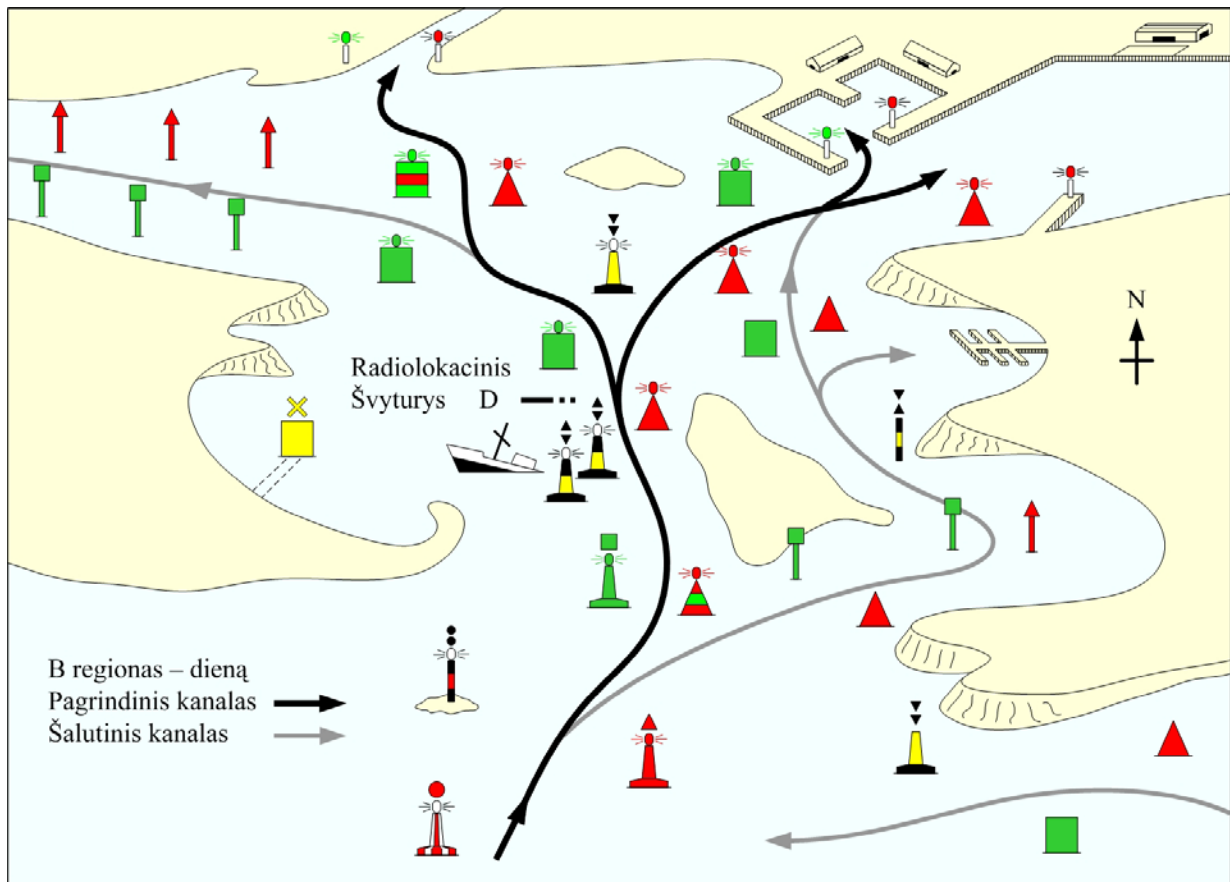
Yra du tarptautiniai ženklėjimo regionai – A ir B, kuriuose ženklėjimas Lateraliniais ženklais skiriasi, kaip aprašyta 2 punkte. Geografinis abiejų regionų padalinimas parodytas priede ir, jei reikia, gali būti keičiamas.

TARPTAUTINĖS ŠVYTURIŲ ADMINISTRACIJŲ ASOCIACIJA JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

A ir B ženklavimo regionai, 1980 lapkritis

Leidinio „IALA Maritime Buoyage System“ (1980) vertimas. Išversta, gavus Tarptautinės jūrinių navigacinių ženklų ir švyturių administracijų asociacijos (International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities – IALA) leidimą.
www.iala-aism.org

Iš anglų kalbos vertė Lietuvos saugios laivybos administracijos Hidrografijos ir navigacinių įrenginių skyrius, J. Janonio g. 24, LT-92251, Klaipėda. 2009 m.
www.msa.lt

TARPTAUTINĖ ŠVYTURIŲ ADMINISTRACIJŲ ASOCIACIJA
JŪRINĖ ŽENKLINIMO SISTEMA

IALA Maritime Buoyage System
1980